

Til Det odontologiske fakultets styre
Fra Fakultetsdirektør

Sakstype: Orientering og diskusjonssak
Møtedato: 20.09. 2021
Saksansvarlig: Leif Erling Jensen

Tematiske orinteringer til styret – og prosess for strategi OD2030

Våren 2021 fikk styret en orientering om temaene økonomi og forskning.

Til dette møtet vil det være temaene klinikk og undervisning som er i fokus. Prodekan for studier og undervisning, Hans Jacob Rønold og instituttleder ved IKO, Carl Hjørtsjø, vil presentere henholdsvis klinikk og undervisning i møtet.

I tillegg ønsker vi å diskutere med styret hvordan vi på en best mulig måte kan fasilitere prosessen for en strategisk plan OD2030. En prosess som skal sikre bred involvering og engasjement, og ikke minst, eierskap til fakultetets overordnede styringsparametere.

Nedenfor kommer imidlertid først en oppsummering av tidligere presenterte tema økonomi og forskning.

ØKONOMI

I fakultetsstyret 27. april 2021 det gitt en orientering om fakultetets økonomiske situasjon, samt hovedårsakene til at man de siste årene har hatt en krevende økonomi.. Universitetsstyret har vedtatt krav om at ODs økonomi skal være i balanse ved utgangen av 2023. Dette planlegges det for, og hovedgrepene er å holde 30% av stipendiatstillingene ledige, og søke å holde personal- og driftskostnader lave

I tillegg ble styret informert om UiOs budsjettmodell. I hovedsak finansieres vår forskning fra grunnbevilgning fra Kunnskapsdepartementet. Bare et par prosent av vår forskning finansieres av eksterne konkurranseutsatte midler. UiOs resultatbasert måltall beregnes ut fra antall studiepoeng, publikasjonspoeng, avlagte doktorgrader og tilsagn på eksterne midler.

OD får kompensert tapte pasientinntekter i 2020 og 2021 pga. Koronapandemien. I prognosen for 2020 er det estimert et forventet tap i pasientinntekter på totalt 10 millioner kroner. Det er lagt til grunn tilsvarende tap i 2021. (Fra 2022 forutsettes normalisering av pasientinntektene). I universitetsstyremøtet 20.10.2020 ble det vedtatt at OD får dekket 80 % av tapet i 2020. Dette finansieres ved at alle fakulteter og enheter bidrar.

Driftskostnaden er også kuttet i langtidsperioden. Det er satt av begrensede midler til investeringer i langtidsbudsjettet 2020-2023. OD har store mengder teknologisk, medisinsk utstyr som til dels er gammelt noe som medfører høy sannsynlighet for havari i femårsperioden.

En analyse gjennomført i 2020 viser hovedbildet ved OD er at både inntekter og kostnader økte – i balanse – fram til 2016. Etter dette har inntektene falt uten at man har evnet å tilpasse

kostnadsnivået tilsvarende. Det var et sett av flere sammenfallende forhold som førte til inntektsfallet:

- Oppdrag med aldersbestemmelse av asylsøkere bortfaller.
- Bevilgningen til spesialistutdanningen reduseres.
- UiO bevilgningen utsettes for ABE og rammekutt. Samtidig som OD ikke har vekst av betydning på andre parametere som andre fakulteter nyter godt av, eksempelvis vekst i studieplasser, rekrutteringsstillinger, UiO-interne forskningssatsinger eller resultatforbedring.

OD står overfor et generasjonsskifte de neste årene. En stor andel av våre førstestillinger (professor og førsteamanuensis vil gå av med pensjon de neste ti årene. I 2021 vil 7 ansatte i denne gruppen pensjonere seg. Dette skaper både en mulighet til å skape en faglig fornying, og en utfordring for å sikre en god rekruttering.

Risiko i budsjettet

OD har identifisert flere risikoer knyttet til den økonomiske situasjonen:

- Pasientinntekter blir liggende under 40 mill. kr i flere år fremover pga. Korona – sannsynlighet høy, konsekvens høy
- OD leverer ikke på resultatindikatorene – sannsynlighet middels, konsekvens høy
- Ekstrakostnader knyttet til fellesundervisningen med MED– sannsynlighet høy, konsekvens høy
- Teknologisk medisinsk utstyr bryter sammen og medfører større, ikke-budsjetterte investeringer – sannsynlighet høy, konsekvens høy
- Reduksjon i tilskudd til spesialistutdanningen– sannsynlighet høy, konsekvens middels

FORSKNING

I styremøte 25. mai ble styret gitt en orientering om forskningsfeltet ved visedekan for forskning Janne E. Reseland.

Strategien må derfor utformes slik at den kan møte de forskningsutfordringer som odontologiske forskning står overfor de neste ti årene. Dette må skje ved omforente tiltak slik at våre fagmiljøer styrker og koordinerer sin forsknings- og innovasjonsinnsats i en felles retning.

1. Organisering av forskningsaktiviteten

OD er delt i 2 institutter med svært ulik organisering og størrelse.

IKO er det største instituttet som er organisert i fagavdelinger (10), seksjoner (2) og klinikker (3). Forskningsaktiviteten i tillegg til undervisningsansvar for BSc, MSc og spesialistutdanningen, er forankret i fagavdelingene og seksjonene, og flere av disse er svært små.

IOB er det minste instituttet med 9 professorer og 5 førsteamanuenser. Forskningsaktiviteten her er organisert i flere forskningsgrupper, hvor flere av de vitenskapelig ansatte inngår i mer enn en slik forskningsgruppe.

2. Måltall innen forskning

De måltallene som UiO skal levere på relatert til forskning er avlagte doktorgrader, vitenskapelig publisering, og innhenting av eksterne forskningsmidler. Både avlagte doktorgrader og publiseringspoeng er et vektet uttrykk for aktivitet og nivå, og benyttes i finansieringssystemet for universiteter og høyskoler

a) Publikasjoner

Antall vitenskapelige publikasjoner ved fakultetet er lavt, men litt stigende de siste årene. Tallene viser noe forskjeller mellom institutt og mellom fagavdelinger. Gjennomsnittet for UiO som helhet er 1,85 publikasjonspoeng pr vitenskapelige ansatte, mens det for OD ligger på 1,12.

Ved OD har vi, grunnet nødvendige økonomiske tiltak, sett en gjennomgående nedgang i tilsetting av professor/førsteamanuensis og stipendiat/postdoktor de siste årene. Det er forventet at dette vil føre til en negativ utvikling med færre publikasjoner.

b) Incentivordninger

Det finnes per i dag ingen resultatbasert incentivordning ved OD. Det er øremerket 25.000 NOK/år i kontraktperioden til hver av de KD finansiert ph.d kandidatene som kan benyttes til drift, reise, publikasjonsavgift etc. Det er ingen frie, disponible midler til forskere utenom dette.

c) Avlagte doktorgrader

Det er per i dag tatt opp 62 kandidater på ph.d.-programmet ved OD. IKO har 46 ph.d.-kandidater (av disse er 28 KD-finansierte) og IOB har 16 ph.d.-kandidater (av disse er 12 KD-finansierte). Flere av kandidatene har redusert stilling fordi de kombinerer ph.d løp med klinisk arbeid, gjerne utenfor UiO.

Antall disputaser har vært veldig varierende de siste 5 årene, fra 4 til 11 årlige disputaser. Målsettingen for 2021 er 10 disputaser som synes å være realiserbart.

Ca 30 % av våre ph.d.-kandidater fullfører ikke på normert tid. Normert tid er 3 år netto, og en stor andel av kandidatene har 4 års ansettelse der 1 år er ansett som pliktarbeid (25% per år). Langt de fleste av våre ph.d.-kandidater publiserer mindre enn 3 artikler gjennom hele ph.d.-perioden.

For å komme i økonomisk i 2023 holder fakultetet 30 % av stipendiatstillingen ledige.

d) Ekstern forskningsfinansiering

Eksternt finansiert virksomhet ved UiO er vanligvis forskningsprosjekter som finansieres over annet enn UiOs KD bevilgning. Finansierer kan være Norsk Forskningsråd, EU og en rekke andre organisasjoner.

Fakultetet har fått noen store tildelinger de siste årene, men med en skjevfordeling mellom fagavdelinger /grupper.

- Sentrale spørsmål vil her være:
 - Forskerstøtte og administrativ støtte til kliniske forsøk
 - Bedre økonomioppfølging av prosjektene, både i søknadsfasen, underveis og i avslutningsfasen
 - Forskningsnettverk på tvers av fakultetet

3. Innovasjon

Antall innmeldte Doffin søknader burde ligget på et høyere volum, og varierer relativt mye fra år til år. I 2021 var antallet 4 søknader. IKO har per nå 2 patenter som nå under klinisk uttesting.

4. Forskningsinfrastruktur

Mange fagmiljøer ved fakultetet er avhengige av omfattende og kostbar forskningsinfrastruktur. UiO har som mål at kostbar infrastruktur skal være tilgjengelig og flere kjernefasiliteter er etablert. En kjernefasilitet er definert som et utstyrstungt spesiallaboratorium som betjener forskere både i og utenfor eget miljø.

OD har to kjernefasiliteter:

- Micro/nanoCT (IKO) og Elektronmikroskopisk laboratorium (IOB)
- I tillegg har laboratoriene ved IOB og klinisk forskningslaboratorium ved IKO mye laboratorierelatert og spesialisert forskningsutstyr som ikke er definert som kjernefasiliteter,

5. NFR fagevaluering 2011

Norges forskningsråd organiserte i 2011 en evaluering av medisinsk, helse- og biofaglig forskning i Norge. Dette er den hittil største fagevaluering foretatt av Forskningsrådet og omfattet mer enn 4000 forskere med avlagt doktorgrad.

NFR sin statusbeskrivelse av fakultetets forskning i 2012 viste utfordringer særlig knyttet til små forskningsmiljøer, lite nasjonalt og internasjonalt samarbeid, lav andel resultat- og konkurransebasert finansiering, behov for rekruttering av nye forskere, manglende videreutvikling av klinisk forskning og generelt svakere fagutvikling.

Evalueringen resulterte i flere prosesser med fokus på forskningsorganisering ved begge instituttene.

6. Hvordan rangeres forskningen ved OD i internasjonal målestokk?

I europeisk sammenheng scoret UiO lavt. Et utsnitt av QS world University ranking av 'Dentistry' viser at OD/UiO ikke kom med blant de 50 beste. Så langt i 2021 ligger OD på en 45. plass med en score på 69,7. Flere skandinaviske læresteder kommer foran OD/UiO

Strategi OD2030 – PROSESS

Fakultetsstyret er det øverste organet ved fakultetet og «har ansvar for å fastlegge overordnede mål, prioriteringer og strategier for verksemheten».

Det odontologiske fakultet skal utarbeide en strategisk plan for neste tiårsperiode. Strategien vil legge føringer for retningsvalg og prioriteringer som fakultetet gjør i denne perioden. Strategien vil derfor være de viktigste styringsredskap for beslutninger som gjøres de neste årene.

Overordnet skal fakultetet etterleve UiOs forventninger om å levere samfunnsrelevant forskning og utdanning, være internasjonalt ledende og økonomisk bærekraftig.

Strategien, som vedtas av fakultetsstyret i høst, erstatter fakultets strategi 2025 og følger opp UiOs strategi 2030. Det kan underveis bli aktuelt med justeringer både i tidsplan og prosessinnhold. Tidligere utredninger og saksunderlag skal hentes frem og benyttes.

Grunnleggende spørsmål er hvordan prosessen bør fundamenteres for å sikre en bred og involverende diskusjon av dilemmaer, veivalg og prioriteringer.

Terrenget som fakultetet opererer i er ulendt. Vi må forholde oss til at aktører utenfor oss som gjør sine strategiske valg, som ikke alltid er sammenfallende med våre. Vi må derfor ha evne til å handle i et slikt terreng, og da må det finnes nødvendig handlingsrom i våre strategiske planer. Den strategiske planen skal videre konkretiseres gjennom handlingsplaner.

Spørsmål som det er ønskelig at styret diskuterer i styremøtet 20. september:

- Hvordan kan arbeidet med strategi2030 organiseres for å lykkes, sett i lys av forventninger og rammevilkår? Og som en del av dette, hvordan stiller styret seg til nedenfor nevnte tidsplan for Strategi OD2030?
- Hvordan sikrer vi at den strategiske planen behandler de muligheter og utfordringene som vi ser i et langtidsperspektiv, og i mindre grad er preget av dagens utfordringer? Hvor beveger oral forskning seg hvis vi ser 10 år frem i tid, hvilke utdanningsbehov har

vi for fremtidens tannpleiere og tannleger, og hvordan innretter vi klinikken driften gitt dette?

- Tidligere strategiplaner har hovedsakelig blitt utarbeidet internt på fakultetet. Derfor foreslås det en annen prosess, hvor det tas et skritt for å øke deltagelse og involvering fra styret i hele strategiutviklingsprosessen. Arbeidet vil kreve en mer involverende tilnærming, med tilstrekkelige ressurser fra styrets medlemmer. Dette kan fasiliteres gjennom grundige diskusjoner i styret, gjerne i flere møter.
- I den anledning, er det ønskelig med innledere i styremøtene, og hvordan tilrettelegge for en god styrediskusjon?
- En annen mulighet er at arbeidet organiseres som et prosjekt, med en prosjektgruppe, som "rapporterer" til styret. Dette gir grunnlag for løpende involvering av styret. Hvor styret gir mer de overordnede strategisk retning og føringer.
- Hvordan sikrer vi engasjement rundt ny strategisk plan 2030? Prosessen kan f. eks ha en innretning med åpne og store allmøter, men også/eller i mindre grupper. Hva med paneldebatter og eksterne foredragsholdere? Bør man legge opp til tematiske diskusjoner mer enn «et møte om innholdet i strategisk plan»?

PROSESS – STRATEGI OD 2030

FASE 1 Identifisere hovedutfordringer og mulighetsrom. Tidsrom: April til september 2021

- a) Styret er gitt tematiske orienteringer innen
 - Overordnede økonomiske utfordringer
 - Forskning og utdanning
 - Klinikkvirksomheten
- b) Prosess for ny strategisk plan er diskutert i styret 20.september 2021.
- c) Våren 2021 avholdt ledergruppen en rekke seminarer (3 timer) innen de overnevnte tema, som vil gi overordnet rammer for en videre diskusjon innad på fakultetet for å kunne identifisere de utfordringer og mulighetsrom som vårt fakultetet står overfor det neste tiåret.

FASE 2 Diskusjon, involvering og forankring Tidsrom: Oktober til desember 2021

- a) Fakultetsstyret 16/10: Styret diskuterer strategi 2030. Legges i utgangspunktet opp til forberedende dokumenter og innledere.
- b) Instituttene inviteres til å diskutere strategi 2030.

FASE 3 Utkast til strategi på høring: Januar til april 2022

- a) Utkast til strategi sendes på høring til instituttstyrene og utvalg (PFF og PSS)
- b) Drøftes med IDF i februar 2022
- c) Diskusjon i fakultetsstyret i januar/februar
- d) Strategi vedtas av fakultetsstyret i april 2022